

PREZIMLJAVANJE OZIMIH USJEVA

U jesenjem periodu u sjevernom dijelu Crne Gore zasijane su značajne površine pod ozimim žitima (ozime pšenice, ozime raži i ozimog ječma). Jesenja sjetva je trajala veoma dugo i van optimalnih rokova, pa su usevi u zimski period ušli različito razvijeni od faze klijanja i nicanja do intenzivnog bokorenja.

Sjetvom ozimih žita u optimalnom roku regulišemo razvoj biljaka do zime, tj biljke ulaze u zimski period u određenoj kondiciji, koja će u proleće obezbijediti nesmetan rast, za razliku od usjeva iz kasnije sjetve koje su nepripremljene ušle u zimu i čest je slučaj da takve biljke pod uticajem niskih temperatura izmrznu, što značajno utiče na smanjenje prinosa.

Sjetva usjeva u optimalnom roku je preduslov za dobro i sigurno prezimljavanje, a samim tim i važan preduslov za dobar prinos.

Iako ove zime nije bilo većih sniježnih padavina sa dužim zadržavanjem u nižim predjelima, usjevi na većim nadmorskim visinama nalaze se pod manjim sniježnim pokrivačem koji obezbjeđuje dobru termičku zaštitu od jakih prizemnih mrazeva. Nije dobro za usjeve ako se snijeg zadrži duži vremenski period na parcelama, jer će se stvoriti ledena kora koja može da

ugrozi usjev usled izmrzavanja biljaka i smanjenog pristupa kiseonika.

Primjenom savremenih agrotehničkih mjera usjevima se stvaraju optimalniji uslovi za njegov porast i razviće. Da bi odbranili biljku od negativnih uticaja raznim mjerama njege smanjuju se, i sprečavaju nepoželjne pojave. Prolječna njega usjeva sastoji se od valjanja, drljanja, suzbijanja korova, štetnih insekata, bolesti, navodnjavanja i prihranjivanja.

Valjanje jesenjskih usjeva sve se manje primjenjuje zbog poboljšane agrotehnike, jer pravovremena i precizna sjetva kao i veliki broj biljaka po jedinici mjere umanjuje značaj ove mjere. Međutim, ako je sjetva zakasnila u jesen, biljke loše prezimljavaju, a golomrazice su veoma jake, tada se valjanjem korijen biljke izvučen golomrazicom, vrati u kontakt sa supstratom. Posle valjanja usjev treba podrljati lakom drljačom.

Drljanjem se razbija pokorica, miješa izumrlo lišće i mineralna đubriva posle prihranjivanja. Ova mjera njege usjeva podstiče na jače bokorenje neizbokorenih biljaka ili usjeva u cjelini, a i proređuje suviše bujan usjev čime se sprečava polijeganje usjeva.

Na nestrukturnim zemljištima i onim koja su sklona zabarivanju, pokorica se javlja posle jačih kiša-pljuskova, ona blokira izbijanje klijanaca, odnosno mehanički oštećuje već ponikle biljke.

Drljanje se može obavljati kada su klijanci dugi oko 2 cm i kada se pojavi prvi list na površini zemljišta. U periodu kada je dužina klice veća od 2 cm, a prije nicanja, nije preporučljivo drljanje usjeva. Sledeća fazarazvoja kada se biljke mogu opet drljati je kada biljke dobiju tri lista pa sve do punog busanja. Već posle ove faze štetno je drljati usjev, jer se približavanjem vlatanja može oštetiti vegetacioni vrh.

Otapanjem snijega ili veće količine kiše mogu izazvati pojavu vode na površini usjeva. Ovakva voda se odvodi iz mikrodepresija putem

provizornih jaraka u bočne kanale, jer može znatno oštetiti usjev usled nedostatka vazduha ili promrzavanja.

Prihranjivanje ozimih usjeva je potrebno kako bi se biljke oporavile od mrazeva i spremnije ušle u vegetacioni period. Ozimi usjevi kod kojih je najintenzivniji rast u proleće prihranjuju se odmah posle zime i pred vlatanje. Prihranjivanje se izvodi azotnim đubrivima, lakorastvorljivim i pristupačnim biljkama.

Količine azota zavise i od tipa zemljišta, predusjeva, unijetih količina NPK đubriva, razvijenosti usjeva i količine žetvenih ostataka koje su zaorane, sorte i gustine usjeva.

Dodavanje azotnih đubriva se može vršiti ručno ili širokozahvatnim rasipačima.

Svetlana Bubanja, dipl. ing. polj.

Stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo